

percipere possint, C. absque debita ab Ecclesia subjectione, N. profecto Petrus eam non commendat in ordine ad eos, qui epistolas Pauli ac ceteras Scripturas depravabant ad suam ipsorum perditionem (II Pet., III, 16), qui proprie erant *indocti et instabiles*, quos pariter unice arcet Ecclesia ab earum lectione, ne illas depravantes exitium sibi consciscant. Nunquam enim doctos seu saltem græcam latinamve linguam callentes legere Scripturas Ecclesia prohibuit. Hinc concidunt, quæ ex Actis apostolicis, Petri ac Pauli monitis obijciuntur, quibus Ecclesia semper obsecuta est (1). Psalmista vero non de speculativa, seu theoretica scientia aut scrutatione legis divinæ loquitur, sed de pratica illius custodia, ut patet tum ex contextu, tum ex hebraicæ vocis linguarumque affinium, syriacæ et chaldaicæ, vi, in quibus habetur: *custodiunt* (2).

Ad 6. D. Juxta disciplinam illorum ætate vigentem, C. secus N. Diversa rerum adjuncta diversam disciplinam exposcunt. Si ætate hac nostra illi ipsi viverent patres, in tanta videlicet versionum vulgarium colluvie, quæ ab hæreticis vitiatæ sunt, in tanta plurimorum hominum levitate et arrogantia, qui velut iudices insurrexerunt adversus Ecclesiam, in tanta demum hæreticorum vafritie, qui adulteratis hisce versionibus insidiantur quotidie fidelibus, post tot Ecclesiæ ac rom. pontificum decreta ad amovenda ejusmodi pericula, profecto patres pro amore quo flagrabant erga catholicam fidem, alia prorsus ratione et scriberent et loquerentur (3).

Hac ratione optime inter se componuntur s. Clemens I. et Clemens XI. Uterque studebat fidelium utilitati, sed diversa ratione, quia media quæ idonea

(1) Cf. Fontana, op. et loc. cit. in prop. 80. cap. 5. col. 714. seqq.

(2) Cf. Polyglotta Walton in quibus hebraica vis exponitur per *Custodes*, nempe mandatorum Dei, et in vers. syriaca exponitur per *conservant*. est enim כִּשְׂרָא, particip. in statu constructo. Cf. etiam Tirinum in hunc psalmum.

(3) Cf. Petrum Lizetium in opusc. « De sacris libris in vulgare eloquium minime vertendis; » quod pariter extat in cit. « Collect. auctorum s. Scripturæ vulgares translationes damnantium, » pag. 27. necnon Aloysium Mozi S. J. in op. « Il falso discepolo di s. Agostino convinto di errore. » Venezia 1779. part. 1. cap. 2. Item P. Cherubinum a s. Joseph in prolata dissert. XV. « Circa versionum vernacularum lectionem omnibus indifferenter permissam ac debitam, » in « Apparatus biblici, » tom. IV. p. 216. seqq. Sex continet partes in quibus hæreticorum, jansenistarum, Arnauld præcipue in his quæ apposuit regulæ IV. Indiciis, aliorumque illorum fautorum argumenta discutit, ac solvit copiosissime, usque ad pag. 648.

fuere primis christianis sub Clemente I, non solum inepta, imo vero perniciose evaserunt sub Clemente XI, non quidem in se, sed respectu fidelium, ob adjuncta paulo ante commemorata. Utrique propterea parendum erat, ut filios decet parentibus morem gerere diverso tempore diversa præcipientibus.

Ad 7. N. Ad prob. D. Minus idoneæ sunt mulieres ad hæreses excogitandas, Tr. ad eas, ubi semel imbutæ his fuerint, tenacius retinendas ac facilius disseminandas. N. Quamvis enim hæreses fœminæ passim, ut quæ ingenii tenuioris sunt, non primæ excogitent, attamen illis, ubi semel imbutæ fuerint, uti frequens docuit experientia, nihil est ad hæreses promovendas magis idoneum. Prætermittis siquidem exemplis a s. Hieronymo commemoratis de nicolaitis, marcionitis, gnosticis, montanistis, arianis qui constanter fœminis usi sunt ad suos propagandos errores (1), ætate nostra haud pauca suppetunt quæ aperte ostendunt quid fœminæ valeant ad errores queis semel imbutæ fuerint pugnaciter animo retinendos disseminandosque. Moniales Portus Regalis nunquam dimoveri potuerunt ab erroribus jansenianis (2). Quapropter longe difficiliorem se præbet s. Sedes in concedenda facultate contrahendi nuptias cum hæretica, quam cum hæretico viro, quia experimento didicit frequentius contingere, ut uxor hæretica virum pervertat, quam ipsa ab illo ad fidem catholicam adducatur.

Et has quidem difficultates ad abundantiam solvimus ad vindicandam Ecclesiæ et rom. pontificum agendi rationem quam, hæreticis cogentibus, superioribus annis adoptarunt. Ceterum vix nunc temporis aliqua gens est, quæ Biblia non habeant in vernaculam linguam conversa, iisque non utatur, probantibus, aut saltem non obnitentibus rom. pontificibus et episcopis, quum certiores facti sunt de versionum fidelitate, atque congruentibus explanationibus, queis perversionis periculum amoveatur.

(1) Cf. in epist. CXXXIII. ad Ctesiphontem, n. 4. ed. Valars.

(2) Cf. Francisci Simonis, *De fraudibus hæreticorum*, p. 1. *Fraude VI.* Item lepidas historias quas refert auctor op. cui tit. « Le véritable esprit des nouveaux disciples de s. Augustin. » Bruxelles 1706. præsertim tom. I. lett. VII. XI. XVI. tom. II. lett. XVIII. XXIII. XXVIII. tom. III. lett. XXXIV. Etiam Lutherus commendavit proselytismum cujusdam fœminæ Agula nuncupatæ, quæ, ut refert Seckendorf, *Comm. de Luth.* lib. I. § 126, se exhibuit Ingolstadt ad publice ex cathedra disputandum circa Scripturam tum latine tum germanice in favorem Lutheri. Cf. Audin. *Hist. de la vie de Luther*, tom. I. p. 428. seq.

SECTIO II.

DE TRADITIONE.

Traditionis nomen amplissimam habet significationem; complectitur enim institutum quodvis a primævo aliquo fonte profluens, quod sive scripto, sive viva voce, aut praxi ad posteritatem pervenerit. Exinde partitio traditionis oritur in *scriptam, oralem et practicam*. Heic vero traditionis vocem usurpamus ad do-

ctrinam significandam, quæ aut fidem aut mores aut disciplinam afficit, ac viva voce, aut praxi etiam primum transmissa est. Si traditio habeat pro objecto fidem aut mores et a Christo atque ab apostolis seu Evangelii præconibus originem ducit, *dogmatica et divina* nuncupatur; si autem pro objecto habeat disci-

plinam, et ab apostolis prout fuerunt Ecclesiæ pastores, aut ab Ecclesia repeti debet, *disciplinaria* audit. Res porro disciplinaria diversa ratione proponi cum possit, vel scilicet ut perpetuo vigeat, vel ut ad tempus; tum etiam vel per modum præcepti, vel per modum consilii; tum denique vel ut vim habeat in peculiaribus locis vel ut in Ecclesia universa: exinde receptæ ac tritæ sunt penes theologos disciplinariae hujus traditionis multiplices divisiones. Nam ratione *auctorum* vel apostolica, vel ecclesiastica ab iis nuncupatur; ratione *durationis*, perpetua aut temporalis; ratione *obligationis* præcepti aut consilii; ratione *demum loci*, localis aut universalis (1).

Controversia quæ catholicos inter ac protestantes fervet, circa traditiones dogmaticas seu divinas versatur. Quamvis enim fateantur protestantes eodem pietatis sensu quo prosequimur Scripturas, excipientes ac venerandas esse ejusmodi traditiones si existent, inficiantur tamen illarum existentiam (2). Nam pro certo assumunt quæcumque ad fidem ac salutem necessaria sunt, sacris fuisse litteris consignata; cetera vero quæ scripta haud sunt, veluti adiaphora saltem spectant.

Priusquam ulterius progrediamur, præmittere debemus, secernendam sedulo esse *traditionem a mediis* quibus traditio illa primæva dogmatica et divina ad nos usque pervenit, et quorum ope eam cognoscimus. Prout enim traditionis existentia articulum fidei constituit, ex sola Ecclesiæ auctoritate, uti de Scripturis diximus, pendet, quæ integrum fidei depositum a Christo accepit; ejusque auctoritati velut regulæ fidei proximæ inimitur, dum et hunc articulum profitemur; ac deinceps eadem traditione utimur uti fidei regula remota ac partiali ad reliqua dogmata probanda, quæ per eam accepimus. Prout igitur theologi munus ac partes sustinemus, investigamus et in fundamenta quibus innixa Ecclesia decernit admittendas traditiones esse, et in media per quæ traditiones de quibus loquimur ad nos profluxerunt, quibusque nobis innotuerunt, ut eas adstruamus adversus protestantes... Comperimus autem plura hæc fuisse, imo et esse sive generalia, sive particularia, quæ deinceps enumerabimus. Ex his enim mediis ceu totidem quasi canalibus aut rivulis aquam, ut ita loquamur, pri-

(1) Ut hæc exemplis illustremus, ad traditionem apostolicam pertinet disciplina circa ritum administrandi baptismum per immersionem, circa observationem dominicæ diei substitute sabbato; jejunium quadragesimale, permixtionem aquæ cum vino in calice offerendo, quæ etiam per modum præcepti et quidem *perpetuæ ac universalis* constituta sunt, si primum excipias: *temporalis* habetur exemplum in præcepto de abstinentia a sanguine et sulcato; per modum *consilii*, ut professio cælibatus; ecclesiastica et localis traditio habenda est observatio e. g. jejunii in sabbato quæ olim Romæ obtinebat.

(2) Cf. Bellarm. *De verbo Dei*, lib. IV. cap. 2. et Walenburgicos, tract. 6. *De testimoniis seu de traditionibus*, cap. 3. Quare non abhorrent novatores a definitione concilii Tridentini, quæ anathema dicitur iis qui traditiones Christi ipsius ore ab apostolis acceptas, vel ab ipsis apostolis Spiritu s. dictante quasi per manus traditas scienter contemnerent, dummodo a questione *facti* abstraheretur. Etenim ipsi non *ius* sed *factum* inficiantur, existentiam scilicet negant traditionum de his quæ ad fidem moresque pertinent, quæque in Scripturis non continentur.

mæxæ traditionis divinæ haurimus ac derivamus.

Hæc propterea methodus erit, quam hæc in questione consecrabimur, ut prius vindicemus necessitatem et existentiam divinæ traditionis; deinde investigemus media per quæ traditio ad nos pervenit, sive hæc generalia sint, sive peculiaria. In tria proinde capita sectionem hanc majoris perspicuitatis gratia dispertiemur.

CAPUT I. De necessitate et existentia traditionis.

Ut legitimus controversiæ quæ agitur cum protestantibus, status dignoscatur, animadvertendum est, ipsos non plane omnes rejicere traditiones, etiam quas divinas ac dogmaticas vocamus. Siquidem ipsis imprimis fatentur ab initio sola traditione orali et practica universam Christi doctrinam in Ecclesia viguisse, cum haud ignorent serius divinos esse libros conscriptos (1). Distinguunt præterea duplicem traditionis speciem, etiam postquam sacrorum librorum completus est numerus, traditionem videlicet quam *inhæsitam* vocant, ac traditionem quam *declarativam* appellare consueverunt. *Inhæsiva* ab ipsis dicitur, quæ dogmata ipsa eadem tradit, quæ in sacris litteris continentur. Nam dogmata, quæ sacra Scriptura exhibet, etiam ex communi fidelium sensu innotescunt, qui propterea adhiberi in confirmationem potest veritatis, non quod ille solus sufficiat, sed quod testimonium perhibere queat dogmati in canonicis libris expresso (2). *Declarativa* vero est quæ disertius explanat quod sacræ litteræ breviter aut minus perspicue docent (3). Hæc traditio declarativa in eo ab *inhæsiva* discriminatur, quod ista non doceat nisi ipsissima dogmata quæ sunt in Scripturis expressa, illa vero sit uberior eorumdem expositio, quæ in illis minus perspicue continentur. Jamvero novatores

(1) Hoc fatetur vel ipse Shuttleworth, rector novi collegii Oxoniensis, in op. *Not tradition, but Scripture*, seu: *Non traditio, sed Scriptura*. Ed. 2. Lond. 1839. pag. 20. aliique admittunt apud Esslinger in opusc. saepe allegato: « Apologie de la religion catholique par des auteurs protestants, » etc. § 2. ubi *De traditione*.

(2) Hujus rei exemplum ponunt in dogmate de Christi resurrectione, quod non solum ex sacris litteris, verum etiam ex communi constat fidelium sensu, adeo ut si Scriptura periret, hoc dogma ex sola etiam traditione innotesceret. Hinc factum est, ut Ecclesia non sola Scriptura, sed communi quoque fidelium sensu dogmata adstrueret. Nescio an Straussius qui resurrectionem Christi ad mythos relegat, huic principio acquiesceret. Ceterum Moehlér in *Symbolique*, tom. II. § 58. apte hanc traditionem *subjectivam* appellat. Juvenerit ejus verba afferre, quæ hoc argumentum mirifice illustrent: « Ce sentiment commun, ait ipse, cette conscience de l'Eglise est la tradition dans le sens subjectif du mot. Qu'est-ce donc que la tradition considérée sous ce point de vue? C'est le sens chrétien existant dans l'Eglise, et transmis par l'Eglise; sens, toutefois, qu'on ne peut séparer des vérités qu'il contient, puisqu'il est formé de ces vérités et par ces vérités: en un mot, la tradition, c'est la parole de Dieu vivant éternellement dans le cœur des fidèles. C'est à ce sens catholique qu'est confiée l'interprétation de l'Écriture Sainte; l'explication donnée par lui forme le jugement de l'Eglise, et voilà pourquoi celle-ci est juge en matière de foi (*Judex controversiarum*). »

(3) Exemplo sit traditio de reali Christi presentia in eucharistia, qua eorum verborum: *Hoc est corpus meum*, sensus exponitur et determinatur; traditio item de eucharistia parvulis non necessaria, quæ verba Christi Joan. VI. *Nisi manducaveritis*, etc. ad solos adultos coarctat, et ita porro.

utramque hanc traditionis speciem admittere non abnuunt, cum demum in auctoritatem Scripturæ resolvatur, ac subsidio tantum nobis esse possit ad dogmata in Scripturis tradita melius cognoscenda. Respuunt igitur traditionem a verbo Dei scripto *distinctam*, nullamque vim esse contendunt traditioni *per se* inspectæ, et a sacris litteris separatæ. Imò eam spectant veluti originem præcipuam sœcundamque totius corruptelæ quæ juxta ipsos romanam sive catholicam Ecclesiam coinquinat (1).

Dum itaque necessitatem et existentiam divinæ dogmaticæ traditionis adstruimus, de illa disserimus quæ distincta est a verbo Dei scripto, eamque ex mente concilii Tridentini propugnamus, quod declaravit doctrinam catholicam contineri non solum in libris scriptis, sed et sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab apostolis acceptæ, quasi per manus traditæ, ad nos usque pervenerunt (2); ac deinde anathema in eum dixit « qui traditiones prædictas sciens et prudens contempserit » (3). Sit igitur

PROPOSITIO. — Præter sacram Scripturam admitti necessario debent traditiones divinæ dogmaticæ ab illa plane distinctæ.

Complexi sumus in propositionis enuntiatione traditionum divinarum ac dogmaticarum necessitatem et existentiam, cum ab invicem sejungi nequeant, ac probationes utrumque conficiant. Adjecimus autem vocem *dogmaticæ* ad præcludendum illorum protestantium effugium, qui etsi fateantur non omnia in sacris litteris quæ Christus et apostoli Spiritu sancto inspirante docuerunt, contineri, contendunt tamen ea quæ sacris libris non includuntur, ad iaphora esse minimeque ad salutem necessaria (4). Subjuximus præterea admittendas ejusmodi traditiones a Scriptura plane distinctas, ad excludenda relata eorundem placita circa traditiones mere *inhesivas* ac *declarativas*. Quibus ita dispositis, sic accedimus ad assertæ propositionis veritatem vindicandam.

Præter Scripturas necessario admitti traditiones divinæ ac dogmaticæ debent ab illis plane distinctæ, si absque ejusmodi traditionibus nobis constare nequeat fide divina tum de numero, tum de canonicitate divinæ sacrorum librorum inspiratione, aut de dogmatico legitimoque eorundem sensu, tum de pluribus aliis articulis fidei quos nobiscum protestantes

(1) Inter quos eminet Shuttleworth, cujus verba postea afferemus.

(2) Sess. 4.

(3) Ibid.

(4) Cum autem vel ipsi intelligerent litem moveri posse de legitimo Scripturarum sensu, ut huic incommodo occurrerent protestantes, distinxerunt alii inter dogmata *pragmatica* et *fundamentalia* religionis christianæ, et *secundaria* ac *inferiora* pragmaticis; priora dixerunt clarissime scribis in litteris exprimi, posteriora vero affirmarunt secundum regulas interpretationis logicæ ex sacris litteris erui posse. Qua in re non multum abhorrent a traditione *declarativa*, non ut per ipsam dogma adstruamus, sed ut illa utamur tanquam subsidio ad conclusionem ex sacris litteris eruendam. Si vero supersit in legitimo Scripturæ sensu eruendo aliqua obscuritas, sinunt quempiam abundare in sensu suo, cum autem ad fidei unitatem sufficere eam quam vocant fidei concordiam in articulis fundamentalibus atque pragmaticis.

profitentur; si talis præterea constans fuit totius antiquitatis sensus; si id demum natura ipsa rei postulat, haud paucis ipsis doctioribus protestantibus assentientibus: atqui ita se res habet. Sic porro partes minorem propositi argumenti ostendimus.

Ac si quidem protestantes nobiscum sacros libros admittunt, eosque uti divinitus inspiratos et canonicos habent (1), imòvero unicum fundamentum ac regulam credendorum agendorumque adæquatam illos esse contendunt. Porro fieri omnino nequit, ut sine divinis traditionibus certo ipsis ac fide divina constet quinam determinate sint ejusmodi libri, atque utrum fuerint necne divino Spiritu afflante conscripti, cum neutrum in ipsis libris contineatur, et si alicubi utrumque affirmaretur, nodus questionis nondum solutus esset, cum et de hoc ipso libro quæri semper merito possit, unde certa fide constet eum tum sacrum, tum divinum esse. Huic enim defectui suppleri nequit sive ope critices, sive aliis quibusvis humanis adminiculis, ut suo ostendimus loco (*Sect. I, cap. I, prop. I, et II*), cum humana quævis auctoritas nunquam fidem divinam pariat, quæ nulli errandi formidini subjaceat, ut patet ex fluctibus quibus quovis tempore protestantes etiam circa hunc articulum agitati sunt, et nunc maxime agitantur. Verumtamen hic agitur de fidei ipsius principio fundamentali et unico juxta protestantes (2).

2. Sed nec minus necessaria sunt traditiones divinæ ad sensum sacrorum librorum dogmaticum determinandum. Scriptura enim, ut paulo ante ostendimus (*Sect. I, cap. 3, prop. 1*), obscura in quam pluribus locis est, etiam in iis ex quibus fidei veritates pendunt (3). Nisi proinde in subsidium advocetur divina traditio, nihil unquam certi constabit, controversiæ indesinenter vivent, et unusquisque post inanes conatus in sensu suo abundabit, quin possit

(1) Loquimur, ut patet, de protestantibus quos orthodoxos vocant, seu de iis qui adhuc symbolismo adhaerent, siquidem de aliis, quid sentiant, diximus.

(2) Sane Newman in op. *Lectures on the prophetic office of the church viewed relatively to Romanism and popular protestantism*, seu *Lectiones de officio prophætico Ecclesiæ spectato in ordine ad romanismum et ad protestantismum*. Lond. 1837. « Omnes sectæ, scribit lect. 1, nobiscum (anglicanis) conveniunt, ac differunt a romanensibus in spectandis Bibliis veluti vexillum appellationis in inquisitionibus doctrinalibus, quamvis unaquæque diversam viam ineat in materia fidei. Hinc controversia inter protestantes *facilior* est, quoniam ad Biblia revocatur circa quæ quilibet disputare potest, sed non est *certior*, quia duo non inveniuntur; qui secum collineant quoad *interpretationem* Bibliorum, quoniam unusquisque interpretatur ea modo suo » pag. 52 seqq.

(3) Afferamus iterum quæ ibid. prosequitur Newman: « Biblia, inquit, ea ratione scripta non sunt, ut cogant lectorem ad eorum sensum assequendum: duæ non repertiuntur sectæ protestantes quæ conveniant in determinanda interpretatione quæ acceptari debeat; atque in hoc casu quælibet snapte propriam præfert interpretationem, propriam doctrinam, propriam linguam, propriam revelationem. Quo fit ut viri acuto ingenio præditi viderint, ideam ipsam elementarem, quod Biblia sine notis aut commentariis sint solum iudex *auctoritativus* in fidei controversiis, principium esse in se destructivum, ac practice involvere conclusionem, quod disputatio sit simul et desperata et inutilis, imò et absurda. » Exinde ostendit quomodo ex ejusmodi principio saltem practice proveniat dubium generale, libertas illimitata credendi quidquid libuerit, ac vix tenendi divinitatem Bibliorum. pag. 54. 55.

tum sibi tum ceteris certitudinem comparare. Talis est causa quare sociniani, methodistæ, rationalistæ, mythici tot inter protestantes nacti fuerint sectatores, cum nulla ipsis reliqua via sit, divinis neglectis traditionibus, evadendi ab illorum argumentis, nec eos unquam convictos ad silentium possint adigere (1). Quod vero hic de dogmatibus Trinitatis, Incarnationis et satisfactionis affirmatur, de dogmatibus reliquis dici eodem jure debet, cum nulla certa firmaque subsistere queant, mutabitque undique fides nostra, atque re ipsa erit, ut ait s. Basilius, « sine traditionibus non scriptis Evangelium purum nomen » (2).

3. Haud pauca insuper dogmata nobiscum admittunt protestantes de quibus silent prorsus aut vix aliquid obscure innunt litteræ sacræ: ejusmodi est baptismi valor ab hæreticis aut ab infidelibus administrati; item valor pædobaptismi, quem frustra absque traditionum divinarum subsidio adversus anabaptistas propugnare adnisi sunt protestantes; idem die de ejusdem sacramenti forma (3); de cessatione legis quoad abstinendam a sanguine et suffocato, de dominico die diei sabbati substituto, aliisque non paucis (4).

4. Hunc porro semper fuisse totius sacræ antiquitatis sensum in agnoscenda necessitate ac existentia divinarum traditionum, luculenter evincitur et ex patrum effatis, et ex eorum agendi ratione per secula singula.

Primo enim seculo divinarum traditionum assertores habemus Ignatium, Hegesippum ac Polycarpum. S. Ignatius, Eusebio teste, adhortabatur fideles « Ut sibi a pravus hæreticorum opinionibus caveant... hortatusque est, ut apostolorum traditionibus tenaciter inhaerent » (*Hist. Eccles. lib. III, cap. XXXVI. ed. Vales.*). Hegesippus vero, eodem Eusebio referente, apostolicas traditiones quinque libris comprehendit (*Ibid. lib. IV, cap. XXII*). S. Polycarpus apud eundem, verba referebat quæ dicta a Domino ab apostolis ipse audierat, et de virtutibus ejus et doctrina (*Ibid. lib. IV, cap. XIV*).

Secundo seculo divinas et apostolicas traditiones commendat s. Irenæus præclarissime scribens: « Traditionem apostolorum in toto mundo manifestatam, in omni Ecclesia adest respicere omnibus, qui vera velint videre » (*Cont. hæres. lib. III, cap. III*). Cum

(1) Sane protestantismus in Anglia et in America quotidie diffuit, ac pro recta aut prava animi dispositione plerique ex illius sectatoribus aut ad fidem catholicam se recipiunt, aut ad *unitarismum* seu *socinianismum* declinant, aut, ut in Germania potissimum contingit, in rationalismum ac mythicismum ruunt.

(2) Lib. *De Spiritu sancto*, cap. 27, n. 66. En ejus verba « Si consuetudines quæ scripto proditæ non sunt, tanquam haud multum habentes momenti aggrediamur rejicere, imprudentes Evangelium in ipsis rebus præcipuis lædemus, imò potius *prædicationem ad nudum nomen contrahemus.* » Edit. Maur. opp. tom. III, p. 54.

(3) Etenim Christus jussit quidem baptizare in nomine Patris, etc., verum hæc vaga nimis sunt, neque ex illa Christi jussione colligi per se potest utrum verba adhiberi debeant in collatione baptismi.

(4) Cf. Card. du Perron, *Discours sur l'autorité et la nécessité des traditions apostoliques*, ed. Paris, tom. I, p. 522 seqq. ubi plures articulos enumerat ad hunc spectantes, quique nonnisi ex traditione ad nos pervenerunt.

vero hæretici nescio quas arcanas traditiones iactarent, traditionem eis opponit publicamque doctrinam ab universa Ecclesia receptam; subdit siquidem: « Hæc (Ecclesia) est enim vitæ introitus, omnes autem reliqui fures sunt et latrones; propter quod oportet devitare quidem illos; quæ autem sunt Ecclesiæ, eum summa diligentia diligere, et apprehendere *veritatis traditionem*. Quid enim? Et si de aliqua modica questione disceptatio esset, nonne oporteret in antiquissimas recurrere ecclesias in quibus apostoli conversati sunt, et ab eis de præsentis questione sumere quod certum et re liquidum est? Quid autem si neque apostoli quidem Scripturas reliquissent nobis, nonne oportebat ordinem sequi traditionis, quam tradiderunt iis quibus committebant ecclesias? Qui ordinationi assentiunt multæ gentes barbarorum, eorum qui in Christum credunt sine charta et atramento, scriptam habentes per Spiritum in cordibus suis salutem, et veterem traditionem diligenter custodientes, in unum Deum credentes fabricatorem cœli et terræ, et omnium quæ in eis sunt per Christum Jesum Dei filium » (*C. hæres. IV, n. 1 et 2*). Nec minus luculenter Tertullianus sub finem ejusdem seculi traditiones commendat, cujus liber de *Præscriptionibus* totus de hoc argumento est; in eo enim provocat hæreticos omnes ad doctrinam quæ in Ecclesia ante ipsos prædicabatur (1).

Seculo tertio, Clemens Alex. loquens de hæreticis: « Gloriæ, inquit, tenentur desiderio, qui ea quæ conveniunt sermonibus divinitus inspiratis, tradita a beatis apostolis et magistris, voluntarie eludunt per alias argumentationes, humanis doctrinis resistentes *divinæ* traditioni, ut hæresim constituent » (2). Eodem seculo Origenes, Clementis discipulus, certam volens regulam assignare ad discernendam veritatem, provocat discrepantes sectas ad prædicationem: « Cum multi sint, scribit, qui se putant sentire quæ Christi sunt, et nonnulli eorum diversa a prioribus sentiant, servetur vero ecclesiastica prædicatio per successionis ordinem ab apostolis tradita, et usque ad præsens in ecclesiis permanens: illa sola credenda est veritas, quæ in nullo ab ecclesiastica et apostolica discordat traditione » (3); et iterum: « Ecclesia ab apostolis traditionem suscepit etiam parvulis baptismum dare » (4); s. Cyprianus: « Admonitos, inquit, nos scias ut in calice offerendo dominica traditio servetur, neque aliud fiat a nobis quam quod pro nobis Dominus prior fecerit, ut calix, qui in commemora-

(1) Cf. potissimum capp. 19. 20. 21. 22. Longum nimis esset hic omnia referre quæ invictissime hoc de argumento adversus hæreticos sui temporis scripsit Tertullianus, quæque mutatis nominibus apprimè hæreticis nostri temporis conveniunt. Cf. etiam eundem in lib. *De corona*, cap. 3, et 4.

(2) *Δόξῃς ἐπιθυμῶσιν, ὅσοι τὰ προσηγῆ τοῖς θεοπνεύστοις λόγοις ἐπὶ τῶν μακαρίων ἀποστόλων καὶ διδασκάλων παραδεδόμενα, ἐκόντες εἶναι σοφίζονται, δὲ ἴτινον παρεχόμενον ἀνθρώποις διδασκαλίας ἐπιστάμενοι τῆς παραδόσεως, καὶ τοῦ τῆν αἴρεσιν ἐνοστήσαντες.* Strom. lib. VII, cap. 16. edit. Potterii, Venet. tom. II, pag. 896. Integrum caput de hoc argumento est.

(3) Præf. in lib. I. *Περὶ ἀρχῶν* seu *De principiis*, n. 2. ed. Maur. tom. I, p. 47.

(4) *Comment. in epist. ad Rom.* lib. V. in cap. 6. opp. edit. Paris. 1572. pag. 552.

